

10. SINIF FELSEFE DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 4 · Kitapçık A · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. FEL.10.1.1 · Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme · kolay

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Bireysel bir katkı belirtir (eleştirel düşünme, gerekçelendirme, kendi görüşünü sorgulama vb.) ve tartışmadan bir örnekle ilişkilendirir.	6
b)	Toplumsal bir katkı belirtir (farklı görüşlere saygı, uzlaşma, ortak kararların akla dayanması vb.) ve tartışmadan bir örnekle ilişkilendirir.	4

a) Örnek cevap: Her öğrenci görüşünü gerekçelendirmek zorunda kaldığı için eleştirel düşünmeyi ve kendi düşüncesini sorgulamayı öğrenir.

b) Örnek cevap: Karşı görüşlerin dinlenmesi ve kararın gerekçelere dayanması, farklı düşünenlerin bir arada yaşamasını ve uzlaşmayı kolaylaştırır.

Sık hatalar: Bireysel ve toplumsal işlevi karıştırmak; Tartışmayla ilişki kurmadan genel bir cümle yazmak

2. FEL.10.1.1 · Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Birinci özelliği (eleştirelilik, refleksiflik, evrensellik, tutarlılık arayışı vb.) adlandırır ve metinden kanıt gösterir.	5
a)	İkinci özelliği adlandırır ve metinden kanıt gösterir.	5
b)	Tanımın da yeni sorulara açık olduğunu, felsefede kesin ve son cevap olmadığını gerekçelendirir.	5

a) Örnek cevap: Eleştirelilik: ilk tanımının her durumu karşılamadığını görüp onu sorguluyor. Refleksiflik: kendi düşünme biçimini gözden geçiriyor. (Evrensellik: tanımın her insan ve toplum için geçerli olup olmadığını soruyor.)

b) Örnek cevap: Kesin değildir. 'Hak edilen nedir, buna kim karar verir?' gibi yeni sorular doğar. Felsefi düşünce sürekli sorgulandığı için son bir cevaba kapanmaz.

Sık hatalar: Özelliği adlandırıp metinden kanıt göstermemek; Tanımı kesin doğru kabul etmek

3. FEL.10.1.1 · Felsefenin anlamını, gelişim sürecini ve işlevini sorgulayabilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	II ve IV'ü felsefi soru olarak belirler.	3
a)	İki ortak özellik yazar (tek ve kesin cevabı olmaması, evrensel olması, kavramsal olması, yeni sorular doğurması vb.).	6
b)	Kerem'in görüşüne katılmadığını belirtir.	3
b)	Felsefi soruların bireye katkısını (eleştirel düşünme, kendini tanıma vb.) açıklar.	5
b)	Topluma katkısını (değerlerin tartışılması, ön yargıların sorgulanması, ortak yaşamın düzenlenmesi vb.) açıklar.	3

a) Örnek cevap: II ve IV. Tek ve kesin bir cevapları yoktur; her insanı ilgilendiren evrensel sorulardır.

b) Örnek cevap: Görüş eksiktir. Bu sorular kesin cevap vermese de bireyin eleştirel düşünmesini, kendi değerlerini fark etmesini sağlar. Toplumda adalet, iyilik gibi değerlerin tartışılmasına ve ön yargıların sorgulanmasına katkıda bulunur; kesin cevabı olmaması onları değersiz kılmaz.

Sık hatalar: III'ü 'herkesi ilgilendirdiği' için felsefi saymak; b) maddesinde yalnızca 'katılmıyorum' deyip gerekçe göstermemek

4. FEL.10.2.1 · Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme · kolay

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Sözcükleri (kavramları) öğrenmenin Elif'in durumları ayırt etmesini ve sınıflandırmasını sağladığını açıklar.	4
b)	Dilin düşüncenin aracı olduğunu belirtir.	2
b)	Düşüncenin dili, dilin de düşüncüyü geliştirdiği karşılıklı bir ilişki kurar.	4

a) Örnek cevap: Sözcükleri öğrenince Elif durumları ayırt edip sınıflandırabildi; kavramlar onun düşüncesini netleştirdi.

b) Örnek cevap: Dil düşüncenin aracıdır: Düşüncelerimizi kavramlarla kurar, dille ifade ederiz. Dil zenginleştikçe düşünce de inceler; düşünce geliştikçe yeni sözcüklere ihtiyaç duyarız. İkisi birbirini besler.

Sık hatalar: Örneği yalnızca 'Elif yeni kelime öğrendi' diye özetlemek; ilişkiyi tek yönlü kurmak

5. FEL.10.2.1 · Düşünme ve dil ilişkisini yapılandırabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Uygun bir kavram yazar (ifade etme, düzenleme, netleştirme vb.).	3
a)	Seçimini düşüncenin dile dökülünce netleşmesiyle gerekçelendirir.	2
b)	En az üç kutudaki bilgiyi birbirine bağlayarak kullanır.	5
b)	Düşünme ve dilin karşılıklı ilişkisini tutarlı bir paragrafla açıklar.	5

a) Örnek cevap: İfade etme (düzenleme): Kutuda zihindeki dağınık düşüncenin dile dökülünce netleştiği anlatılıyor; bu, düşüncenin dille ifade edilerek düzene girmesidir.

b) Örnek cevap: Düşünce kavramlarla kurulur ve her kavram dilde bir sözcükle karşılaşır. Zihindeki dağınık düşünce dille ifade edilince netleşir; böylece başkasına aktarılır ve tartışılabilir. Dil, onu konuşan toplumun dünyayı kavrayış biçimini taşıdığından düşüncemizi de etkiler.

Sık hatalar: Kutuları ayrı ayrı sıralayıp aralarında bağlantı kurmamak; "?" kutusuna 'kavram' gibi haritada zaten olan bir başlığı yazmak

6. FEL.10.2.2 · Mantiğin temel kavramlarını ve argümantasyon sürecini yorumlayabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Akıl yürütmenin geçerli olduğunu, sonucun öncüllerden zorunlu olarak çıktığını belirtir.	6
b)	Sonucun yanlış olduğunu ve bunun yanlış bir öncülden ("Bütün kuşlar uçar") kaynaklandığını belirtir.	6
b)	Geçerliliğin akıl yürütmenin biçimiyle, doğruluğun önermelerin gerçeğe uygunluğuyla ilgili olduğunu açıklar.	3

a) Örnek cevap: Geçerlidir; öncüller doğru kabul edilirse sonuç zorunlu olarak çıkar.

b) Örnek cevap: Sonuç yanlıştır, çünkü 'Bütün kuşlar uçar' öncülü yanlıştır. Geçerlilik akıl yürütmenin biçimiyle, doğruluk ise önermelerin gerçekle uyuşmasıyla ilgilidir; geçerli bir akıl yürütme yanlış öncül yüzünden yanlış sonuç verebilir.

Sık hatalar: Sonuç yanlış olduğu için akıl yürütmeyi geçersiz saymak; Geçerlilik ile doğruluğu aynı anlamda kullanmak

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Sonucun öncüllerden zorunlu olarak çıkmadığını belirtir.	2
a)	İki olayın aynı yıl gerçekleşmesinin aralarında neden-sonuç ilişkisi olduğunu göstermediğini açıklar.	5
b)	Yeni öğrencilerin takımın performansını düşürdüğünü gösterecek bir kanıt önerir (maç istatistikleri, yeni öğrencilerin oynadığı ve oynamadığı maçların karşılaştırması vb.).	4
c)	Başka olası bir nedene dayanan tutarlı bir karşı argüman yazar (rakiplerin güçlenmesi, antrenman sayısının azalması vb.).	4

a) Örnek cevap: Çıkamaz. Takımın kaybetmesi ile yeni öğrencilerin gelmesi aynı yıl olmuştur, ama bu yeni öğrencilerin kaybetmenin nedeni olduğunu göstermez; başka nedenler de olabilir.

b) Örnek cevap: Yeni öğrencilerin oynadığı ve oynamadığı maçlardaki sonuçların ya da hataların karşılaştırılması gibi doğrudan bir kanıt gerekir.

c) Örnek cevap: Bu yıl ligdeki rakip takımlar güçlenmiş ve takımın antrenman sayısı azalmış olabilir; bu durumda yeni öğrenciler olmasaydı da takım kaybedebilirdi.

Sık hatalar: Argümanı yalnızca 'yanlış' diye geçip nedenini göstermemek; Karşı argüman yerine iddiayı tekrar etmek